

tott hegyoldalban található, egykori darnói premontrei kolostor maradványainak a Rákóczi Múzeum által 1977-ben megkezdett, de akkor félbemaradt ásatását.

Az írott források szerint 1294-ben már fennállt. A minden valószínűség szerint a Tolcsva-nemzetség családi monostoraként a tatárjárás után alapított, nem túl jelentős kolostor a 16. század első feléig ismert a forrásokból, 1567-ben viszont már romként említik. Falait azóta nagyrészt építőanyagként hordhatta el a környék lakossága.

Ezévi, viszonylag rövid ideig tartó munkánk célja egyrészt az 1977-es ásatás ellenőrzése, kiegészítése és teljes körű dokumentálása, másrészt a további kutatások lehetőségeinek felderítése volt. Ennek során mindenképp el kellett tisztítatni és lehetőség szerint az altalajig mélyítettük a korábbi kutatóárkokat és szelvényeket. Kiderült, hogy a kolostor épületei és a középkori terepszint rendkívül erősen el- illetve lepusztult. Az 1977-ben feltárt, egymással össze nem függő falszakaszok közül csupán egy esetben – az egykori templom feltételezett északi szentély (vagy kereszthajó-) falánál – figyelhető meg felmenő szakasz, az összes többi falból, így az előbbitől É-ra húzódó, feltételezett kerítésfalból illetve a mindezekkel nagyrészt párhuzamos, jóval délebbre húzódó, valószínűleg ugyancsak kerítésként értelmezhető falszakaszból csupán az alapozás maradt meg. Szintén alapozásként tárhattunk fel ezen K-Ny-i falak között egy oltármaradványként értelmezhető falazatot is. Kiderült, hogy mindezen falak folytatását teljesen kitermelték, így csupán azok helyét találtuk meg a Ny-K-i hosszárókban, s következtethetünk a folytatás teljes pusztulására a D-i fal esetében. Bár így az épületek alaprajzi elrendezését még nem sikerült pontosan felderítenünk, azt azonban a feltárt 3 sír, illetve további vázmaradványok alapján megállapíthattuk, hogy az eddig ismert falak nem a kolostor legkorábbi időszakából származnak, mivel későbbiek ezen – egyébként közelebről nem datálható – temetkezéseknél.

Megállapítottuk továbbá, hogy a terepviszonyok alapján É, K és D felől jól körülhatárolható kolostorterület K-DK-i részén várhatóak jelentősebb építménymaradványok – pince? –, valamint a területet átszelő É-D-i út nyugati oldala lehet még fontos a további vizsgálatok szempontjából. Az utóbbi részen húzott kutatóárkunkban egykori faszerkezetű építményekre utaló jelenségeket figyeltünk meg, s innen került elő a legjelentősebb leletanyag is, elsősorban kályhakeramika. Az összes árokból és szelvényből került elő kevés Árpád-kori, s valamivel több késő középkori cserépedény-töredék, s viszonylag nagyszámú pénzérme is származik az ásatásból, bár azok többsége, 13 db I. Mátyás-dénár a D-i kerítésfalán kívül, feltöltésrétegből került elő.

Tekintettel az elvégzett ásatás kis idő- és térbeli kiterjedésére, a leletek esetében csak a tisztításra és konzerválásra került sor, mint ahogy az eredmények behatóbb elemzése is csak a munka 2001–2002. évi folytatása után indokolt.

Munkatárs: dr. Feld István.

DANKÓ KATALIN

197. Kovácsszénája, Cintiri (Baranya megye) Ó, Kö

A templom a források tanúsága szerint a 13–18. században állott. A 2000. szeptember 18–23. között folytatott ásatás során megtaláltuk a feltehetően gótikus sekrestye alapjait, és a templom északi felét. Mivel már csak az alapok maradtak meg, magának a templomnak a pontos kora és esetleges átépítési periódusai egyelőre nem adhatók meg. A templom szentélye K felé nézett. Festett vakolatdarabokat is találtunk. Tárgyi lelet kevés volt, a kerámiatöredékek közt szórványos őskori, és néhány újkori is akadt. Legtöbb azonban a középkori volt. A templom körüli temetőt mezőgazdasági munkálatok során szétszántották.

GÁBOR OLIVÉR

198. Köröstarcsa, 5. sz. lelőhely (Békés megye) Á, Kö

Edeles középkori falu helyén, kataszterünkben a Köröstarcsa 5. sz. lelőhelyen 2000. szeptember 19-én lakossági bejelentés nyomán helyszíni szemlét tartottunk.

A hozzávetőlegesen ÉNy-DK irányú, nyugati irányból egykori folyómederrel határolt, hosszúkas lelőhely középső részén, ott, hol a Mezőberény-csárdaszállási műútból ÉÉNy felé induló betonnal borított út a Pityeri gátba torkollik, a gáttól mintegy 10 méternyire, az úttól Ny-ra mintegy 25 méternyire emberi lábcsontokat, medence- és koponyacsontokat találtunk a felszínen szétszóródva. A szétdult sír helyét azonosítani nem állt módunkban. Késő középkori és Árpád-kori edénytöredékeket is regisztráltunk.

A szántás által alaposan megrongált késő középkori objektum nyomára is rábukkantunk, mintegy 3×2 méternyi foltban, amelyet világosszürke színű és vöröses átégett talaj keverékén kívül nagy mennyiségű állatcsont és késő középkori kerámiatöredék is jelzett.

É-i irányban a lelőhelyen további 3–4, a fentihez hasonló, átégett folttal jelzett objektum nyomát találtuk, mindannyiszor késő középkori kerámia kíséretében. Árpád-kori edénytöredékeket szórványosan, őskori töredékeket a lelőhely középső részén találtunk.

A lelőhely É-i szegletében jelzett templom és híd nyomára utaló jelzéseket nem sikerült felfedeznünk; a templomként megadott helyen is nagy mennyiségű késő középkori edénytöredéket figyeltünk meg. A talált embercsontokat a felszínről gondosan összegyűjtöttük és a békéscsabai múzeumba szállítottuk.

A szemlén részt vett: Fodor Eszter, Demcsák Ildikó, Kékegyi Dorottya, Medgyesi Pál.

GYUCHA ATTILA

199. Kőszegfalva, Kőszegfalvi-rétek (Vas megye) U, B, LT, Rő, Á

A Szombathely és Kőszeg között fektetett optikai kábel árokásási munkáival bolygatták meg a területet, a lelő-